

Tādu ainu rāda a/s BDO Latvia pētījums par obligātiem ziņošanas sliekšņiem ES dalībvalstīs. «Eiropas Padomes direktīva, kas pieprasa obligātu automātisko informācijas apmaiņu nodokļu jomā un nosaka, ka finanšu institūcijām ir jāziņo par pakļautajiem finanšu kontiem tās dalībvalsts kompetentai iestādei, kur lielākais un arī mazākais vērtības konts ir viens miljons eiro, savukārt katra valsts var noteikt savu limitu,» stāsta a/s BDO Latvia partneris Jānis Zelmenis. Viņš norāda, ka ES dalībvalstīs nav novērota vienota pieeja un tādējādi ir valstis, kur šis obligātās ziņošanas sliekšnis ir noteikts salīdzinoši zems – Latvija, Lietuva. Savukārt Austrijā tas ir 50 000 eiro, Lielbritānijā – 50 000 ASV dolāru apmērā. «Savukārt Lihtenšteinā, kas gan nav ES dalībvalsts, šis obligātās ziņošanas sliekšnis ir noteikts Eiropas Padomes direktīvas līmenī – viens miljons eiro,» pētījuma datus rāda J. Zelmenis. Viņš arī vērs uzmanību, ka ir valstis, piemēram, Vācija, Kipra, Īrija, kur vispār nav noteikts, kad par fizisko personu bankai ir obligāti jāziņo nodokļu administrācijai.

Steidzamas izmaiņas

Vakar Saeima steidzamības kārtībā akceptēja grozījumus likumā «Par nodokļiem un nodevām», kas būtībā precizē tikai šā gada 1. janvārī spēkā stājušās izmaiņas par informācijas apjomu, kas kredītiestādēm un maksājumu pakalpojumu sniedzējiem jāsniedz Valsts ieņēmumu dienestam (VID) par saviem klientiem, viņu kontiem un naudas apgrozījumu tajos. Izmaiņas nosaka, ka kredītiestāde un maksājumu pakalpojumu sniedzējs līdz katra gada 1. februārim VID sniedz informāciju par klientu, kura noguldījuma konta un maksājumu konta iepriekšējā gada kopējā debeta vai kredīta apgrozījuma summa ir 15 000 eiro vai vairāk. Grozījumu projektu autori pamato, ka izmaiņas nepieciešamas, jo līdzšinējā kārtība, kas paredz informēt VID par kontiem, kuru apgrozījums pārsniedz 15 000 eiro, dod iespēju kredītiestāžu klientiem sadalīt savus maksājumus starp vairākiem kontiem, kas atvērti vienā kredītiestādē vai pie viena maksājumu pakalpojumu sniedzēja, un tādējādi izvairīties no viņu datu iekļaušanas VID sniedzamajos ziņojumos, teikts likumprojekta anotācijā. Regulējums attiecībā uz informācijas sniegšanu arī par debeta apgrozījumu rosināts, lai VID varētu identificēt personas, kuru izdevumi būtiski pārsniedz deklarētos ienākumus, kā arī personas darījumus vērtētu kopsakarā, atbilstoši naudas plūsmai kontos. Noteikts, ka pirmo reizi kredītiestādēm informācija VID būs jāiesniedz līdz šī gada 1. septembrim par klientiem, kuru kontu kopējā atlikuma summa šī gada 1. janvāra dienas sākumā ir 15 000 eiro un vairāk, norādot personas vārdu, uzvārdu, personas kodu un kontu atlikuma kopsummu. Ņemot vērā iespēju fiziskai personai vienā kredītiestādē atvērt vairākus kontus un veikt tajos darījumus, pārskaitot vienus un tos pašus naudas līdzekļus, precizēts, ka šīs summas neietvers klienta kontu kopējā apgrozījumā, norādīts Saeimas informācijā. Grozījumi arī nosaka, ka kredītiestādēm VID būs jāinformē tikai par personu pieprasījuma noguldījuma kontiem un maksājumu kontiem. Šāds precizējums rosināts, jo līdz šim likums kredītiestādēm uzlika par pienākumu nodokļu administrāciju informēt par jebkuru kontu, kurā var veidoties apgrozījums, taču kredītiestāžu klientiem attiecībā uz atsevišķu kontu veidiem ir ierobežotas iespējas veikt skaidras naudas darījumus. Attiecībā uz VID sniedzamās informācijas apjomu, kredītiestādei ziņojumā

INFORMĀCIJAI

Obligātās ziņošanas pienākums

Valsts	Fiziskas personas		Juridiskas personas		Papildu komentāri
	Iepriekšpastāvējs konts uz 31.12.2015	Jauns konts pēc 31.12.2015	Iepriekšpastāvējs konts	Jauns konts	
Latvija	Pārsniedz 15 000 EUR		250 000 USD		
Kipra			250 000 EUR		Ja banka uzskata, ka ir jāziņo, tad ziņos bez jebkāda limita
Beļģija	Ja konta īpašnieks ir CRS dalībvalsts jurisdikcijas rezidents, par šo kontu ir jāziņo neatkarīgi no summas		250 000 USD		
Vācija			250 000 USD		
Austrija	Izmaksa no konta pārsniedz 50 000 EUR		250 000 USD		
UK	50 000 USD		250 000 USD		
Īrija			250 000 USD		
Lietuva	Konta gada apgrozījums pārsniedz 15 000 EUR vai uzkrājums ir 5000 EUR, bet gada apgrozījums ir mazāks par 15 000 EUR	Konta gada apgrozījums pārsniedz 15 000 EUR vai uzkrājums ir 5000 EUR, bet gada apgrozījums ir mazāks par 15 000 EUR	Konta gada apgrozījums pārsniedz 15 000 EUR vai uzkrājums ir 5000 EUR, bet gada apgrozījums ir mazāks par 15 000 EUR	Konta gada apgrozījums pārsniedz 15 000 EUR vai uzkrājums ir 5000 EUR, bet gada apgrozījums ir mazāks par 15 000 EUR	Bankas ziņos 3 dienu laikā no konta atvēršanas vai slēgšanas brīža. Šie sliekšņi piemērojamas pilnīgi visām struktūrām
Lihtenšteina	1 000 000 USD		250 000 USD		Konta atlikums uz gada beigām

A/S BDO LATVIA PĒTĪJUMS

FINANSES

Ziņošanas sliekšnis var likt migrēt turīgajiem

Bankām būs pienākums ziņot nodokļu administrācijai par tiem cilvēkiem, kuru konta atlikums šā gada 1. janvārī bija 15 000 eiro, kā arī tad, ja šī cilvēka konta ienākumi vai izdevumi pārsniegs šo summu, kas Eiropas mērogā ir salīdzinoši neliela

Noliekot ziņošanas sliekšni salīdzinoši zemu, ieguvējas būs ārvalstu bankas, kuras varēs iegūt tieši turīgos cilvēkus no Latvijas, un citā vārdā to sauc par tirgus pārdali ar administratīvām metodēm,

JĀNIS ZELMENIS, A/S BDO LATVIA PARTNERIS.

nodokļu administrācijai nebūs jānorāda klientu kontu numuri, jo VID šī informācija ir pieejama Kontu reģistrā. Savukārt informācija par kontu atlikumiem un to apgrozījumu, ņemot vērā, ka darījumi var tikt veikti arī ārvalstu valūtās, būs sniedzama tikai eiro, darījumu summas no attiecīgās ārvalsts valūtas pārrēķinot uz eiro pēc Eiropas Centrālās bankas 31. decembrī publicētā eiro kursa. Tāpat grozījumi noteic: klienta pieprasījuma noguldījuma kontu un maksājumu kontu kopējā atlikuma summa par iepriekšējo kalendāro gadu jāfiksē kalendārā gada pēdējās dienas beigās. Tas nepieciešams, jo personu naudas līdzekļu apmērs 31. decembra dienas sākumā un beigās var būtiski atšķirties. Saeima arī noteica, ka Ministru kabineta katru gadu laikposmā no 2020. līdz 2022. gadam Saeimai jāsniedz ziņojums par jaunās kārtības praktiskās piemērošanas gaitu un rezultātiem, īpaši izvērtējot, vai, sniedzot VID informāciju par fiziskās personas kontu apgrozījumu, ir izslēgta jebkāda nesamērīga ierobežotība personas tiesībās uz privātās dzīves neaizskaramību.

1250 eiro alga

Šis jauninājums tiek pamatots ar to, ka VID nodokļu administrēšanas pasākumu ietvaros analizē visu nodokļu admi-

nistrācijas rīcībā esošo informāciju par konkrēto nodokļu maksātāju, lai varētu identificēt tās fiziskās personas, kuras gūst nedeklarētus ienākumus, no kuriem netiek nomaksāti nodokļi, «aploksņu» algas risku, kā arī iespējamu neregistrētās saimnieciskās darbības risku. Ir arī viedoklis, ka aploksņu algu saņēmēji «nav tik dumji», lai šādi saņemto naudu ieskaitītu savā bankas kontā un tad ar bankas karti dotos iepirkties. Ja vēlme ir ar šo metodi noņemt aploksņu algu saņēmējus, tad jau 15 000 eiro gada konta apgrozījums ir pārāk liels un tam bija jābūt ievērojami mazākam, pieļauj J. Zelmenis. Viņš vērs uzmanību, ka formulējums ir «noguldījumu un maksājumu konta apgrozījuma summa ir vairāk par 15 000 eiro», tad jāsecina, ka zem šī formulējuma «pakrīt» pat tie, kuru alga mēnesī būs 1250 eiro vai pat vēl zemāks ienākumu līmenis, ja cilvēks pārdos savu auto vai nekustamo īpašumu. Viņaprāt, tādējādi nodokļu administrācijas rīcībā var nonākt pat vairāki simti tūkstoši cilvēku kontu un jautājums ir, ko šī valsts iestāde ar tiem darīs un kādus jautājumus pēc tam varētu sagaidīt šādu kontu īpašnieki.

Turīgie migrēs

«ES ir brīva kapitāla kustība, tāpēc prognozēju, ka turīgie iedzīvotāji, kuri nevēlēsies, lai par viņiem bankas sniedz zi-

ņas nodokļu administrācijai, savus kontus atvērs citās ES dalībvalstīs, kurās šis automātiskās ziņošanas sliekšnis nebūs tik zems kā Latvijā,» uz jautājumu par sekām atbild J. Zelmenis. Viņš pieļauj, ka būtībā minētie grozījumi varētu dot papildu klientus citām ES dalībvalstīs bāzētām bankām.

«Rezultātā, noliekot ziņošanas sliekšni salīdzinoši zemu, ieguvējas būs ārvalstu bankas, kuras varēs iegūt tieši turīgos cilvēkus no Latvijas, citā vārdā to sauc par tirgus pārdali ar administratīvām metodēm,» secina J. Zelmenis. Viņaprāt, sliekšnis – 15 000 eiro konta ieņēmumi vai izdevumi gadā – bija jāpaceļ vismaz līdz 30 000 eiro, kas Latvijas gadījumā nozīmētu mēneša ienākumu 2500 eiro un būtu gana atbilstošs pašreizējai ekonomiskajai situācijai, bet optimāls tas būtu 50 000 eiro apmērā. «Nobalstotais risinājums novērš iespēju izvairīties gadījumos, kad vienā maksājumu iestādē vienam un tam pašam cilvēkam ir vairāki konti, tomēr paliek iespēja atvērt kontus vairākās bankās un katrā no tām atsevišķi nepārsniedz 15 000 eiro limitu,» uz jautājumu, vai pat bez konta atvēršanas ārzemēs nevarēs izvairīties no nonākšanas nodokļu administrācijā iesniegto ziņojumu datu bāzē, atbild J. Zelmenis.

Māris Ķirsons